

Završni radovi I ciklusa studija odbranjeni u školskoj 2020/2021. godini

Redni broj	Autor	Naziv teme završnog rada	Mentor	Godina odbrane	Sažetak / Summary
1.	Čomaga Melisa	Programi obuke i jačanje kapaciteta u oblasti zaštite bilja u Bosni i Hercegovini	Tarik Treštić	2021	
2.	Dasović Valentina	Vrste, način upotrebe i funkcije stablašica u parkovima	Ćemal Višnjić	2021	-
3.	Fojnica Emir	Instrumenti šumarske politike u Federaciji BiH	Mersudin Avdibegović	2020	-
4.	Hodžić Elmira	Cjepači i njihova primjena na području općine Kladanj	Velid Halilović	2020	Zadatak završnog rada na temu Cjepači i njihova primjena na području opštine Kladanj bio je istražiti vrste cjepača, njihovu učinkovitost i svrhe u koje se iskorištavaju. Budući da je opština Kladanj jako mala i nerazvijena na tom prostoru nema velikog izbora. Na području opštine Kladanj nalaze se dvije firme koje koriste industrijske cjepače za pripremu ogrijevnog drveta u velikim količinama. Na ostalim mjestima susrećemo cjepače manje vrijednosti, a samim time i manje snage, nabavljene za vlastite potrebe. U ovome radu također je posvećena pažnja i na cjepače visoke vrijednosti, kojih na opštini Kladanj još uvijek nema ali su zastupljeni širom svijeta.
5.	Kliko Dževad	Osobine tla kao faktor erodibilnosti i principi konzervacije tla : studija slučaja općine Jajce	Emira Hukić	2021	Tlo predstavlja bitan faktor kopnenih ekosistema i podložno je procesima degradacije. Erozija tla se ističe kao jedan od glavnih uzročnika gubitka tla u svijetu. Erozija tla kao pojava je podijeljena prema faktorima koji je uzrokuju, a među glavnim faktorima to je voda. Proces erozije na nekom tlu ovisi od faktora erodibilnosti kao što su: vegetacijski pokrivač, nagib, padavine i osobine tla. U radu su analizirane osobine tla na konkretnoj površini od 1,48 ha koja se nalazi u blizini mjesta Lendići, općina Jajce. Na istaživanoj površini je primjećeno znatno brži proces erozije u odnosu na okolne površine ovog lokaliteta. Tlo na istaživanoj površini pripada eutričnom kambisolu. Od osobina koje su značajne za proces erozije a predisponiraju tlo za ubrzani proces erozije su smanjena količina organske materije u tlu, prisustvo sitnih frakcija pijeska u površinskom dijelu tla, nedovoljno propusni sloj na dubini od oko 10 cm. Međutim osobine tla nisu faktor koje su ključan za ubrzani proces erozije na ovoj površini nego su to drugi faktori erodibilnosti između kojih se ističu reljef i padavine. Vegetacijski pokrivač ima zaštitnu funkciju od erozije, ali je njegov pozitivni uticaj nedovoljan prema negativnom uticaju reljefa i padavina. Uzimajući sve faktore u obzir došlo se do zaključka da bi za mjere konzervacije bila nužna kombinacija tehničkih (kopanje odvodnih kanala) i bioloških mjera (sadnja sadnica).
6.	Korora Kerima	Otpornost tla na eroziju uzrokovanu antropogenim djelovanjem	Emira Hukić	2020	Erozija tla je prirodni proces koji se tretira kao degradacijska pojava, gdje dolazi do gubitak stvarne i potencijalne produktivnosti, te upotrebljivosti zemljišta. Pojava može biti rezultat antropogenog djelovanja kao što je krčenje šume, obrada zemljišta, neadekvatna poljoprivredna proizvodnja, ispaša, neplanska gradnja itd. Čovjek može ubrzati proces degradacije. Tlo ima sposobnost da se odupre eroziji te da se vrati u prethodno stanje poslije poremećaja koji je doveo do degradacije ili promjene u korištenju zemljišta. Drugim riječima to je sposobnost da se tlo odupre promjeni kao i sposobnost da se pod povoljnim uslovima oporavi do početnog stanja. Poznavanje otpornosti zemljišta na eroziju posebno je važno u oblasti upravljanja šumama i šumskim zemljištem iz razloga što je tlo najvažnije sredstvo proizvodnje, te ga je neophodno

					zaštiti. Pored toga poznavanje otpornosti tla na eroziju može pomoći pri donošenju odluka za provođenje meliorativnih zahvata, a na osnovu kojeg je moguće određivanje prioriteta na osnovu informacije o tome koja su tla podložnija od drugih. Osnovni cilj ovog rada je bio da se teoretski objasni svojstvo otpornosti tla na eroziju neovisno o drugim faktorima, odnosno čime je uslovljena inherentna sposobnost tla da se odupre eroziji. Također je prikazana interaktivna veza otpornosti tla sa drugim abiotiskim i biotskim faktorima erodibilnosti. Na osnovu sinteze literaturnih podataka smo vidjeli kako tekstura, reakcija tla i organska materija mogu uticati na spriječavanje ili ublaženje nastanka erozije. Uvidom u referentnu naučnu i stručnu literaturu osnovne osobine tla koje su se koristile kao indikatori otpornosti su bili tekstura tla, reakcija tla i organska materija. Na osnovu toga smo vidjeli da glinovita tla su manje podložna eroziji od pjeskovitih tala. Čestice gline su manje podložne odvajanju zbog njihove međusobno dobre povezanosti, ali kad je jednom odvoje lahko se prenose i na veću udaljenost. Koliko će veza biti jaka zavisi od vrste gline, sadržaja izmjenjivih kationa i stepena vlažnosti. Također, postojanje organske materije može ublažiti udare kapljica kiše i time smanjiti proces nastanka erozije, kao i povećavnjea skladišni kapacitet površine tla što usporava pokretanje oticanja.
7.	Mehanović Elma	Vertikalni zeleni zidovi u rješavanju enterijera ugostiteljskih objekata	Jasna Avdić	2021	Jedan od najsvremenijih načina uređivanja prostora je upotreba vertikalnih zelenih zidova, koji imaju mnoštvo prednosti u odnosu na jednostavno postavljanje saksija ili žardinjera. Vertikalni zeleni zid podrazumijeva da su na njega vertikalno postavljene biljke bez ili sa zemljom. Ovakvi zidovi se mogu postavljati u enterijerima kao i u enterijerima, pa se biljne vrste biraju u zavisnosti od mjesta primjene i klime u kakvoj će obitavati. Osim što ne zahtijeva mnogo njege, obogaćuje prostor kisikom i uljepšava površine, ovakav zid takođe ne zauzima mnogo prostora. Tako je ovo jedan od idealnih načina upotrebe biljaka u ugostiteljskim objektima koji iziskuju dekoraciju, a nerijetko oskudijevaju slobodnim prostorom. Ovakvim načinom uređenja ugostiteljski objekti bi osim neobičnih dekorativnih zidova dobili i prirodni pročišćivač vazduha u zagušljivim prostorijama, kao i zvučni i toplotni izolator.
8.	Omerović Emina	Planiranje eksperimenata u izučavanju prirasta šuma	Aida Ibrahimspahić	2020	Nejednakost stanišnih uslova te variranja u procesu rasta su karakteristike šuma koje otežavaju provođenje eksperimenata i zahtijevaju posebne metode istraživanja. Za dizajn dugoročnih eksperimentalnih površina kao osnovni termini izdvajaju se: eksperimentalno pitanje, eksperimentalni tretman, faktori tretmana, nivoi faktora, plohe, tampon- trake, izmjerene i ciljne varijable, replikacije (ponavljanja), randomizacija i formiranje blokova. S ciljem istraživanja uticaja nekog faktora na razvoj stabala ili sastojina u eksperimentu se taj faktor modifikuje u skladu sa specifikacijama dizajna studije, dok svi ostali faktori ostaju konstantni. Na taj način jasno se može prikazati odnos između uzroka i posljedice npr. između fumigacije ozonom i rasta stabala. Za razliku od eksperimenata, inventure pružaju podatke samo za korelacije između parametara uzroka i posljedice. Eksperimentalno pitanje je potrebno jasno formulisati kako bi se pristupilo planiranju dizajna, planiranju analize i postupku istraživanja, a kako bi se dobio najbolji odgovor na pitanje. Za nauku o rastu i prinosu, kao i za praktično upravljanje ekosistemima, od velike su važnosti eksperimenti na istraživanju provenijencija, tehnika sadnje i razmaka biljaka, prorjeđivanja, gnojidbe, regeneracije, sastava vrsta i eksperimenti za određivanje faktora poremećaja (npr. snižavanje nivoa podzemne vode, povećanje koncentracije ozona, opterećenja otapanjem soli u šumama u blizini cesta). Glavni faktori koji utiču na izbor najprikladnijeg eksperimentalnog dizajna su uslovi staništa i broj faktora (tretmana) koji se istražuju. Za homogena uslova staništa preporučuje se randomizirani dizajn, a za nehomogena staništa izvori sistematskih grešaka u jednom ili više pravaca mogu se ukloniti dizajnim blokova i latinskih kvadrata. Zavisno od toga da

					li se ispituje uticaj jenog, dva ili više faktora (tretmana) na rast, bira se eksperimentalni dizajn sa jednim, dva ili više faktora. U devetnaestom stoljeću su uspostavljeni eksperimenti prorjeđivanja sa tri stepena jačine (A,B i C) koji se i danas prate i predstavljaju tipični eksperimentalni dizajn sa jednim faktorom. Novijim primjerima jednofaktorskih eksperimenata istražuju se efekti đubrenja, razmaka biljaka i provenijencije kao faktora (tretmana). Opcije dizajniranja podrazumijevaju potpuno randomizirane dizajne homogenih jedinica, jednostavne blokovske dizajne (planove) za uklanjanje uticaja gradijenta staništa i višestruke blokove ili latinske kvadrate za isključivanje uticaja gradijenta staništa u nekoliko pravaca. S obzirom da savremene metode gospodarenja uglavnom kombinuju različite tehnike tretiranja (prorjeđivanje, obrezivanje, gnojidba, obrada tla), složenu podršku odlučivanju možemo dobiti samo višefaktorskim istraživanjima. Dvofaktorskim i multifaktorskim dizajnom (planom) analizira se efekat (uticaj, učinak) dva ili više faktora (tretmana) na rast sastojina ili pojedinačnih stabala. Osim ovog, dvofaktorska ili višefaktorska ispitivanja analiziraju i efekat interakcije između faktora (tretmana). Pri tome su glavni efekti faktora obično poznati, dok su interakcije ili kombinovani efekti rijetko razumljivi. Raspršenim (rasutim) eksperimentalnim površinama i eksperimentalnim serijama ponavljaju se faktori (tretmani) na različitim lokacijama. Za razliku od preporuka koje se dobijaju na osnovu pojedinačnih eksperimenata, koje su samo lokalno validne, raspršene eksperimentalne površine i serije ogleda koji pokrivaju niz lokacija istraživanih tokom dužeg razdoblja, daju rezultate koji omogućavaju definisanje generalnih preporuka. Istraživanja sa namjerom dijagnosticiranja poremećaja rasta (npr. usljed propadanja podzemne vode, oštećenja od soli za odmrzavanje) imaju za cilj pokazati i kvantifikovati efekte dejstva tzv. ometajućih faktora (faktora poremećaja) na rast. U slučaju nedostatka dugoročnih eksperimentalnih površina koje bi prikazale realne vremenske serije mogu se uspostaviti umjetne vremenske serije od susjednih sastojina (sastojine u neposrednoj blizini) različitih stepena starosti.
9.	Omičević Rifat	Istorijski razvoj političko-ekonomskih koncepata u odnosima društva prema gospodarenju prirodnim resursima	Mersudin Avdibegović	2020	-
10.	Smajić Anes	Mehanizacija u gradnji i održavanju šumskih kamionskih puteva na području Šumarije "Donji Vakuf"	Dževada Sokolović	2021	Mehanizacija je sastavni dio svake šumarije, koja mora da prati korak sa vremenom. Veoma je bitno imati dobru mehanizaciju ako se želi poslovati u pozitivnom smjeru. U radu je prikazan Ustroj Društva ŠGD "Šume Središnje Bosne" doo, a poseban je značaj usmjeren na mehanizaciju koja se koristi u gradnji i održavanju puteva na području Šumarije "Donji Vakuf". Detaljno su opisane mašine koje se primjenjuju prilikom izvođenja radova pri gradnji i održavanju puteva.
11.	Šahman Sanina	Areal i florističko-vegetacijske karakteristike sastojina crnog graba i sastojina bjelograbića u BiH	Sead Vojniković	2021	-

Sarajevo, 24.06.2022. godine

Priredila

Ferida Bogučanin - bibliotekar